

Forbøner

i. Temaområde

Forbøn for kyrkja og verda – med lokal utforming

Ein kan involvera medlemmer i kyrkjelyden både i å utarbeida forbøna og ved å leia forbøna i gudstenesta.

Ei forbøn med lokal utforming kan disponerast etter temaområda nedanfor. Under kvart temaområde er det lista opp ei rekkje stikkord til hjelp i det førebuande arbeidet med bøna. Når bøna skal utformast, er det nødvendig å gjera eit utval i stikkordlista nedanfor, eventuelt òg ta inn andre tema ut frå den aktuelle situasjonen og ut frå det preget ein vil at gudstenesta skal ha.

Nokre av stikkorda er lista opp under fleire av temaområda. Det inneber at dei kan koma til uttrykk i den delen av forbøna der det er aktuelt og naturleg.

Rekkjefølgja av temaområda kan endrast. Det same gjeld rekkjefølgja av stikkorda under kvart temaområde. Slik vil ein gjennom forbøna i praksis kunna fokusera på det som er karakteristisk for den aktuelle gudstenesta.

Forbøn for takkofferet i gudstenesta tek ein med under temaområdet der det er naturleg.

Kyrkjelydssvara kan lesast eller syngjast. Ulike kyrkjelydssvar finst i:

- Liturgisk musikk for Den norske kyrkja. Hovudgudsteneste
- Gudstenestebok for Den norske kyrkja. Hovudgudsteneste
- Godkjende salmebøker
- Bøneboka
- Digitalt gudstenestebibliotek for Den norske kyrkja

1. Folk og nasjonar i verda

Menneske i naud: menneske ramma av ulukker og katastrofar, fattigdom, krig og konflikhtar og anna naud og krise.

Kamp for fred og rettferd.

Vern om menneskeverdet, frå livet byrjar til livet endar. Vern om skaparverket.

Anna internasjonale forvaltarteneste. Menneske med leiaransvar i verdssamfunnet. Internasjonale organ og organisasjonar.

2. Vårt land og folk

Menneske i naud: sjuke, einsame, fattige, menneske utsette for vald og overgrep, menneske ramma av ulukker, katastrofar og kriser.

Menneske med leiaransvar (nasjonalt, regionalt og lokalt). Kongen og hans hus (Kongen bør nemnast med namn).

Oppvekstvilkåra for born og unge.

Arbeid med å integrera og inkludera ulike grupper. Vern om menneskeverdet, frå livet byrjar til livet endar. Vern om skaparverket.

Vårt eige land og den rolla det har i verdssamfunnet.

Anna forvaltarteneste, nasjonalt og regionalt.

3. Den verdsvide kyrkja og kyrkja i vårt land

Den verdsvide kyrkja. Misjon og diakoni.

Misjonsprosjekt og venskapskyrkjelydar. Menneske som blir forfølgde på grunn av trua si.

Leiarskap og styrande organ i Den norske kyrkja, nasjonalt og regionalt, og biskopen i bispedømmet (bør nemnast med namn).

Gudstenesteliv, diakoni og trusopplæring.

Kyrkjemusikk, kunst og kultur.

Andre kyrkjesamfunn i Noreg.

Kontakt og dialog med andre trussamfunn.

Framgang for evangeliet.

4. Vår kyrkjelyd, familiare våre og staden der vi bur

Lokal kyrkjelyd, døypte, konfirmantar, born, unge og andre.

Menneske med leiaransvar i kyrkjelyden.

Aktuelle planar og prosjekt.

Gudstenestelivet i kyrkja, diakoni og trusopplæring.

Kyrkjemusikk, kunst og kultur.

Enkeltmenneske, grupperingar og institusjonar i lokalsamfunnet:

barnehagar, skular, sjuke- og aldersheimar og liknande.

Arbeidsplassar, familie, nære relasjonar, naboskap, alle som er saman i gudstenesta.

Menneske som har bede om forbøn.

Lokal forvaltarteneste og vern om skaparverket. Kall til tru og teneste.

5. Aktuelle hendingar

Ein bed for aktuelle hendingar i dei temaområda ovanfor der dei naturleg høyrer heime, eller ein kan be for dei i eit eige avsnitt.

ii. Modellar for lokalt tilrettelagde forbøner

Forbønsmodell 1 (følgjer temaområda)

Når denne bøna blir førebudd, bør det gjerast klart om ein berre skal nemna bønneemne, eller om det skal utarbeidast fullstendige bøner. Eit bønneemne bør vera kort og presist formulert og på den måten gje ei retning og vera til hjelp for den stille bøna til den enkelte.

Dersom ein utarbeider fullstendige bøner, kan den stille stunda i kvart bønneledd utelatast.

ML/L | Lat oss be for folk og nasjonar i verda.

ML | Vi bed for/om... takkar for...

Her nemner ein nokre konkrete bønneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

(Stille bøn)

Gud, vi bed.

K | **Kyrkjelydssvar**

ML/L | Lat oss be for vårt land og folk.

ML | Vi bed for/om... takkar for...

Her nemner ein nokre konkrete bønneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

(Stille bøn)

Gud, vi bed.

K | **Kyrkjelydssvar**

ML/L | Lat oss be for den verdsvide kyrkja og kyrkja i vårt land.

ML | Vi bed for/om... takkar for...

Her nemner ein nokre konkrete bønneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

(Stille bøn)

Gud, vi bed.

K | **Kyrkjelydssvar**

ML/L | Lat oss be for vår kyrkjelyd og staden der vi bur.

ML | Vi bed for/om... takkar for...

Her nemner ein nokre konkrete bønneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

(Stille bøn)
Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

Forbøna kan avsluttast slik:

ML/L | Stilt vil vi no leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.

(Stille bøn)
Gud, vi bed.

eller

ML/L | I dine hender, Gud, legg vi alt og alle vi no har bede for,
i Jesu Kristi namn.

K | Kyrkjelydssvar

Forbønsmodell 2 (lystenning)

Denne modellen kan vera aktuell mellom anna i gudstenester der born og unge (til dømes konfirmantar) er med i førebuinga og gjennomføringa av gudstenesta. Vel 3–6 bønneemne og utform dei i samsvar med modellen nedanfor.

Eventuelt kan bønna disponerast etter temaområda .

Kvart av bønneavsnitta kan gjennomførast slik:

ML/L | Lat oss venda oss til Gud i bøn. Vi
tenner eit lys for...

Eit lys blir tent på ein lysglobe eller på eit bord med bønelys.

og takkar / bed for / om...

Her følgjer ei eller fleire bønner for det bønneemnet lyset vart tent for. Deretter kan det følgja:

Stille bøn

ML/L | Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

Forbønsmodell 3 (salme)

Salmar kan òg brukast under forbøna, gjerne slik at ein syng dei vers for vers. Det kan då utformast aktuelle bønner med utgangspunkt i kvart enkelt vers.

Døme på nokre salmar som kan høva frå Norsk salmebok 2013: Vi rekker våre hender frem (678)

Ver meg nær, å Gud (626)

Eg faldar mine hender små (731) Da jeg trengte en neste (671)

Gi fred, å Herre Gud, gi fred (730)

Vår himmelske Far, kom nær til oss i nåde (632)

Forbønsmodell 4 (fire himmelretningar)

Denne modellen kan vera aktuell mellom anna i gudstenester med misjon og internasjonal diakoni som tema.

Ein utarbeider aktuelle bønner som har samanheng med kvar av dei fire himmelretningane. Det kan

vera bønner for systerkyrkjer, menneske i konfliktar og katastrofar, for skaparverket eller aktuelle hendingar. Forbøn for takkofferet i gudstenesta kan ein plassera ved den himmelretninga der det er naturleg.

Forbøna kan innleiast slik:

ML/L | Lat oss be for kyrkja og verda ved å reisa oss og venda oss i dei fire himmelretningane.

Kyrkjelyden reiser seg.

1. Aust

ML/L | Vi vender oss mot aust og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot aust.

Det kan tennast eit lys mot aust, på ein lysglobe eller på eit bord med fire bønelys.

Vi bed for / om... / takkar for...

Her følgjer ei eller fleire bønner som har samanheng med aust. Den som bed, avsluttar bøna med: Gud, vi bed.

A | Lat viljen din råda, lat viljen din råda, lat viljen din råda på jorda, å Gud.

eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden.

2. Vest

ML/L | Vi vender oss mot vest og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot vest.

Det kan tennast eit lys mot vest, på ein lysglobe eller på eit bord med fire bønelys.

Vi bed for / om... / takkar for...

Her følgjer ei eller fleire bønner som har samanheng med vest. Den som bed, avsluttar bøna med: Gud, vi bed.

A | Lat viljen din råda, lat viljen din råda, lat viljen din råda på jorda, å Gud.

eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden.

3. Sør

ML/L | Vi vender oss mot sør og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot sør.

Det kan tennast eit lys mot sør, på ein lysglobe eller på eit bord med fire bønelys.

Vi bed for / om... / takkar for...

Her følgjer ei eller fleire bønner som har samanheng med sør.

Den som bed, avsluttar bøna med: Gud, vi bed.

A | Lat viljen din råda, lat viljen din råda, lat viljen din råda på jorda, å Gud.

eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden.

4. Nord

ML/L | Vi vender oss mot nord og bed for syskena våre her

Kyrkjelyden vender seg mot nord.

Det kan tennast eit lys mot nord, på ein lysglobe eller på eit bord med fire bønelys.

Vi bed for / om... / takkar for...

Herfølgjer ei eller fleire bøner som har samanheng med nord. Den som bed, avsluttar bøna med: Gud, vi bed.

A | Lat viljen din råda, lat viljen din råda, lat viljen din råda på jorda, å Gud.

eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden.

Forbønsmodell 5 (bønevandring)

Bønevandring kjem som hovudregel under forbøna i gudstenesta (ledd 18), men kan eventuelt koma samstundes med nattverdsutdelinga, når ein har bede ei felles forbøn i forbønsdelen. Om ein bed ei bøn for dei som har delteke på ulike bønevandringsstasjonar, kombinerer ein ikkje denne bøna med Takkebøn for nattverden etter måltidet. Bønevandringa kan òg utvidast til å bli ei eiga vandregudsteneste.

Undervegs i vandringa bør det vera musikk, gjerne ei veksling mellom instrumentalmusikk og song, korsong eller solosong.

Døme på stasjonar i bønevandringa:

- Stille bøn ved altarringen – høve til å knela ned i bøn og ettertanke.
- Personleg forbøn, eventuelt med handspålegging – på ein stad i rommet der ein kan vera litt for seg sjølv.
- Velsigning – den enkelte kan knela medan ein medliturg legg handa på hovudet og velsignar med ei fast formulert velsigning.
- Dåpspåminning – ved døypefonten. Den enkelte blir teikna med krossteiknet og høyrer eit lovnadsord.
- Bønekrukke – høve til å skriva bønelappar, eventuelt teikna bøner (for born og vaksne som uttrykkjer seg lettare med teikningar enn med ord). Vel gjerne papir i ulike fargar, med opplysning om at dei som skriv på eit ark med ein bestemt farge, ønskjer at bønene blir lesne opp. Bønelappane kan leggjast i krusker og berast fram til altaret når bønevandringa er slutt.
- Lystenning – i lysglobe og/eller ein annan stad i rommet.
- Skriftemål – dei som ønskjer å få tilsagt forlating for syndene, kan knela og sanna syndene sine. Liturgen/ medliturgen legg hendene på hovudet til den som kneler og seier tilseiingsorda.
- Andre element, til dømes knytte til temaet i gudstenesta. Stasjonar som gjev informasjon om og hjelp til fordjuping. Symbolhandlingar, formingsoppgåver og liknande.
- Kunstverk som stad for ettertanke og bøn. Gjerne installasjonar eller samtidskunst som ein kan låna eller leiga av kunstnarar.

I gudstenester utan nattverd avsluttast bønevandringa med at ein bed Fadervår som fellesbøn.

I gudstenester der bønnevandringa kjem samstundes med nattverdsmåltidet, avsluttar ein nattverdhandlinga med tilseiingsorda, og med takkebøna (ledd 23). Deretter kan nokre av bønene lesast dersom det er opplyst om det på førehand. Det heile kan avsluttast med denne eller ei anna høveleg bøn:

L | I dine hender, Gud, legg vi alt og alle vi no har bede for, i Jesu Kristi namn.

iii. Formulerte forbøner

Forbøn 1

ML/L | For di kyrkje på jorda, for fellesskap mellom dei truande og framgang for evangeliet i heile verda bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | For di kyrkje i landet vårt, for biskopen vår og kyrkjelydane våre, for alle dine tenarar og medarbeidarar bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | Om vekst i trua gjennom Ord og sakrament, om truskap i bønna, om tolmod og glede bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | Om fridom og fred i verda, om brød til dei som svelt, om rettferd for flyktningar og forfølgde, og om fellesskap over grensene bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | For vår konge og hans hus, for alle som har leiaransvar mellom oss, bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | For alle sjuke og nedbrotne, for einsame og forlatne, for alle i freisting og fare bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L | Om ditt nærvær i all naud, om kraft til å tena og til ein gong å nå det evige livet bed vi deg, Gud.

K | Kyrkjelydssvar (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

Eventuelt kan det følgja stille bøn innleidd med desse orda:

ML/L | Stilt vil vi no leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.

Stille bøn

ML/L | avsluttar med:

Gud, vi bed.

K | **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

Forbøn 2

ML/L | Allmechtige, evige Gud, vi takkar deg og prisar ditt heilage namn, for du er god og di miskunn tek aldri slutt. Vi bed for den verdsvide kyrkja. Gjev einskap mellom alle truande. Lat evangeliet ha framgang i alle land.

Sjå i nåde til det folket du gav dine lovnader i den gamle pakta. Styrk forkynnarar og misjonærar og alle som strir den gode striden i trua. *(Aktuelle bønneemne kan nemnast)* Hald oss fast i di sanning. Det bed vi deg om, Gud.

K | **Kyrkjelydssvar**

ML/L | Vi bed for kyrkjelyden vår. Styrk oss gjennom Ordet og sakramenta. Gjev oss mot og vilje til å tena deg i ord og handling. Hald di vernande hand over born og unge og kall oss alle til eit liv i tru og teneste. *(Aktuelle bønneemne kan nemnast)* Forny oss i din nåde. Det bed vi deg om, Gud.

K | **Kyrkjelydssvar**

ML/L | Vi bed for menneske som har det vondt, for sjuke og einsame, for heimlause, for flyktningar og krigsoffer, for alle som lid urett og er undertrykte, og for dei som nyleg er komne til landet vårt. *(Aktuelle bønneemne kan nemnast)* Hjelp oss å verna om menneskeverdet frå livet byrjar til livet endar. Det bed vi deg om, Gud.

K | **Kyrkjelydssvar**

ML/L | Vi bed for verda.

Vara alle folk på jorda frå flaum og tørke, og
velsign oss med godt og tenleg vêr.
Styrk vår vilje til å ta vare på jorda.
Gjev fred og fridom for folk og nasjonar og
rettferd i samfunn, arbeidsliv og skule.

Velsign fellesskapa våre
og gjev oss evne og vilje til å dela rettferdig.
(*Aktuelle bønneemne kan nemnast*)
Gjev oss din fred.
Det bed vi deg om, Gud.

K | Kyrkjelydssvar

Forbøn 3

ML/L | Evige Gud, skapar av himmel og jord,
vi takkar og lovprisar deg for all di miskunn mot oss. Vi bed
for ditt skaparverk.

Vis oss korleis vi sjølve er ein del av alt du har skapt, så vi
kan verna om skaparverket som gode forvaltarar. Lei folk
og nasjonar til å leva i fellesskap og fred.

Vara vår konge og hans hus.

Gjev visdom og mot til alle som har leiaransvar blant oss.

(*Aktuelle bønneemne kannemnast*)

Fri oss alle frå hemnlyst og hat,
og hjelp oss til å leva i fred og forsoning.

Gud, vi bed.

eller

Det bed vi deg om, Gud.

K | Kyrkjelydssvar

ML/L | Vi bed for alle som lever i fattigdom.

Gjev vern og ly for dei som er på flukt frå krig og katastrofar.

Vi bed om fred for Jerusalem og for alle som har
sine håp knytte til denne byen.

Ver nær hos alle som er sjuke, og som treng hjelp.

Vi bed for alle som manglar fellesskap og kjenner seg utestengde. Hald
di vernande hand over barnet i mors liv.

Gjev styrke og livsmot til alle som blir utsette for vald og overgrep.

(*Aktuelle bønneemne kannemnast*)

Gjer oss til tenarar som kan lytta, lindra og lækja.

Gud, vi bed.

ML/L | Vi bed for di kyrkje.

Fyll henne med din Ande.

Vern oss mot vrang lære og død tru.
Ver hos dei som blir forfølgde for ditt namns skuld.
Vi bed for biskopen vår *(namnet kan nemnast)*
og for alle med leiaransvar i kyrkja vår.
Vi bed for kyrkjelyden vår, for gudstenester og samvær,
for dei som vart døypte / skal døypast i dag *(den/dei døypte blir nemnde med fornamn)*,
for foreldra, fadrane og andre som står dei nær.
Vi bed for konfirmantane våre.
Hjelp dei å finna din veg gjennom livet.
Lat dei kjenna seg omgjevne av din kjærleik.
(Aktuelle bønemne kan nemnast)
Gjev oss eit ope sinn i møte med menneske som har ei anna tru eller
overtying,
så vi snakkar sant om kvarandre.
Gud, vi bed.

eller

Det bed vi deg om, Gud.

K | Kyrkjelydssvar

ML/L | Gode Gud, vi bed for dei fellesskapa der vi høyrer til, kyrkjelyden,
familien, vener og grannelag.
Vi bed for barnehagane og skulane våre,
for bedrifter og arbeidsplassar
og alle som er utan arbeid.
Hjelp oss å sjå meining i kvardagen.
(Aktuelle bønemne kan nemnast)
Vi bed for heimane våre.
Lat truskap og respekt prega vår omgang med kvarandre.
Gud, vi bed.

Forbøna kan avsluttast slik:

Stilt vil vi no leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.
Gud, vi bed.

eller

Det bed vi deg om, Gud.

K | Kyrkjelydssvar

Forbøn 4

ML/L | Vår Far i himmelen:

Takk for at du skapte oss og jorda vi bur på.

Takk for at du kjenner og elsker oss alle.

Hjelp oss til å ta vare på kvarandre og på alt du har skapt.

Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

Kjære Jesus:

Du kom til jorda vår og vart menneske som oss. Du fann vener du kunne gleda deg saman med og gråta hos.

Takk for evna vår til venskap.

Lat alle menneske finna nokon dei kan stola på.

Du har vist oss at kvart einaste menneske er viktig og verdifullt. Ver hos alle som lid.

Lær oss å kjempa mot undertrykking og urett.

Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

Gode Heilage Ande:

Du har kalla oss til å vera di kyrkje. Kom

til oss med dine gåver,

så vi kan vera lys og salt i verda.

Vis oss vegen vi skal gå.

og gjev oss vilje og kraft til å gå han.

Gud, vi bed.

K | Kyrkjelydssvar

iv. Litani

Fredslitaniet

Fredslitaniet finn ein i Norsk salmebok nr. 982.2 og 983.2. Ein kan be ein kort bøn etter litaniet. Eventuelt kan det avsluttast slik: «Lat oss stilt leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.»

Litaniteksten kan òg danna mønster for utforming av aktuelle bøner.

Litaniet

Litaniet finn ein i Norsk salmebok nr. 980.2. Dette mest tradisjonelle litaniet i kyrkja vår vart utforma av Martin Luther, på grunnlag av helgenlitaniet frå mellomalderen. Det har særleg vore knytt til fastetida og bots- og bøneda. Kyrkjelyden kan syngja heile vers 2 og 8.

I gudstenester med nattverd kan det avsluttande «Å du Guds Lam» utelatast i litaniet.

Fastekollekt

Ein kan be nokre korte bøner mellom litaniet og fastekollekten. Eventuelt kan bønene avsluttast slik: «Lat oss stilt leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet.»

L/ML | Vi takkar deg, Gud, vår Far,

du som har gjeve oss din einborne Son, Jesus Kristus,
for at kvar den som trur på han,
ikkje skal gå fortapt, men ha evig liv.

Vi takkar deg, Jesus Kristus,
du som har bore syndene våre på din heilage lekam
og sletta ut vår skuld med ditt blod.

Vi takkar deg, Heilage Ande,
du som gjev oss denne trua i hjarta våre
at Jesus Kristus er vår einaste redning og frelse.

Gud, gjev oss din nåde, så vi fullt og fast trur
at alle syndene våre er tilgjevne for Jesu Kristi liding og døds skuld.
Styrk oss ved din heilage Ande, så vi dagleg står imot
synd og freisting og alltid held oss nær til Jesus, inntil
vi ser han andlet til andlet.
Vi bed i Jesu Kristi namn.

K | Amen.

Kyrkjelydens svar til forbønene

1.

M | Herre, høyr vår bøn.

2.

M | Høyr vår bøn. Høyr vår bøn. Lat riket ditt koma, lat viljen din råda. Høyr vår bøn.

3.

M | Herre, høyr vår bøn.

4.

M | Herre, vår Gud, høyr oss når vi bed.

5.

M | Høyr vår bøn. Høyr vår bøn. Lat ditt rike koma. Lat din vilje råda. Høyr vår bøn. (Amen.)

6.

M | Høyr vår bøn. Høyr vår bøn. Gud, høyr vår bøn. (Amen.)

7.

M | **:/: Gud, skap i oss tru, håp og handling. Herre, høyr vår bøn. :/:**

8.

M | **Høyr vår bøn. Høyr vår bøn. Høyr vår bøn. (Amen.)**

9.

M | **Du er vårt håp. Du er vårt håp.**

10.

M | **Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorda, å Gud.**

11.

M | **Gud, høyr vår bøn. Gud, høyr vår bøn. Gud, høyr vår bøn. Gud, høyr vår bøn. (Amen. Amen. Amen.)**